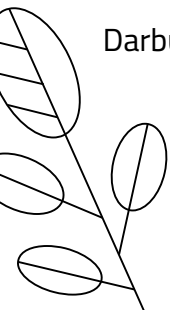
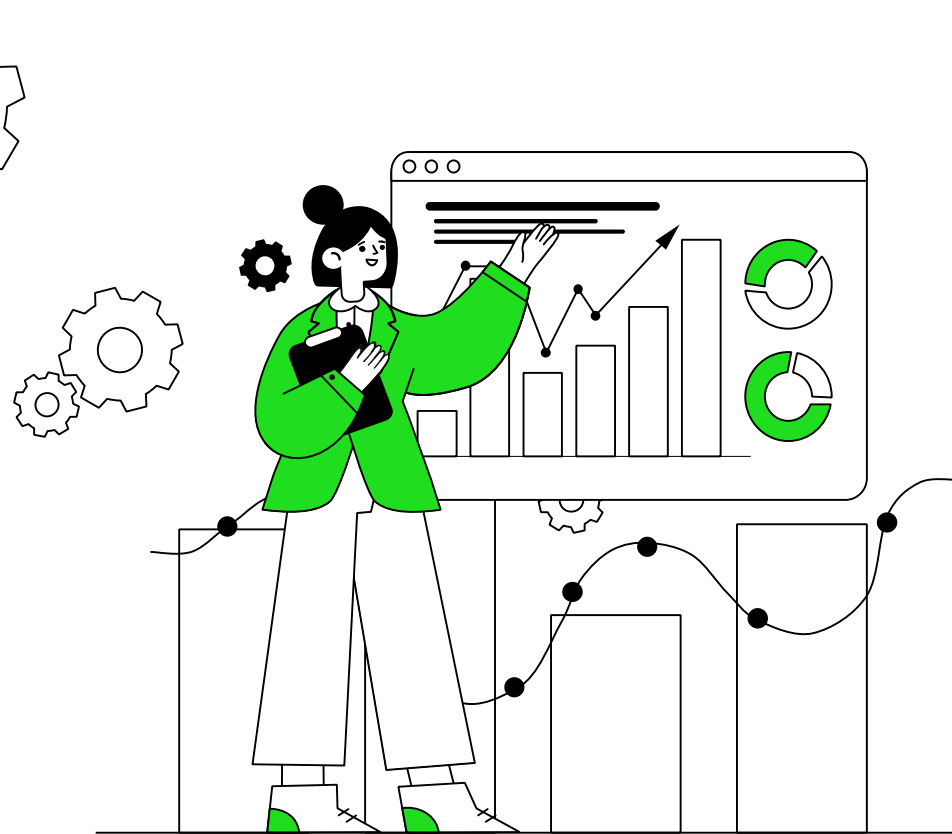

RISKA KAPITĀLS KĀ ATBALSTS UN IESPĒJA JAUNUZŅĒMUMIEM LATVIJĀ

Darbu veidoja: Inese Kokaine, Ieva Kokaine, Līga Ritere

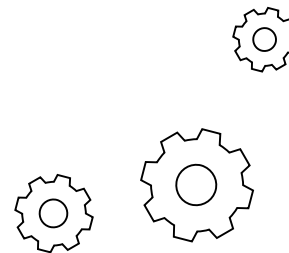
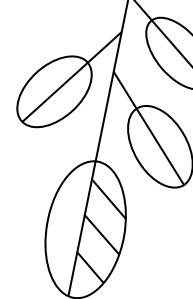
TERMINI

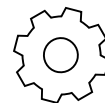
RISKA KAPITĀLS

ir finansējuma sniedzošs atbalsta modelis, galvenokārt uzņēmuma agrīnajā stadijā ar augsta riska iespējamību, kura ietvaros jaunuzņēmumiem tiek sniegts ne tikai finansiāls atbalsts, bet arī ekspertu zināšanas, tādejādi veicinot jaunuzņēmumiem iespēju attīstīt ideju un iekarot globālos tirgus

JAUNUZŅĒMUMS

kapitālsabiedrība ar augstas izaugsmes potenciālu, kuras pamatdarbība ir saistīta ar mērogojamu biznesa modeļu un inovatīvu produktu izstrādi, ražošanu vai attīstību

TĒMAS AKTUALITĀTE

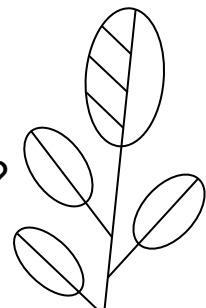
2020.gadā reģistrēti 13 riska kapitāla fondi ar kopējo fonda kapitālu 294 miljonu eiro apmērā.

Neinvestētā summa 172 miljoni eiro

Vai jaunuzņēmumi izvēlas citus finansēšanas avotus?

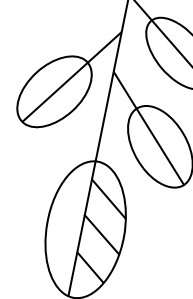
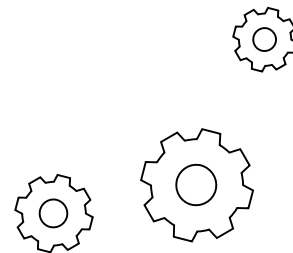
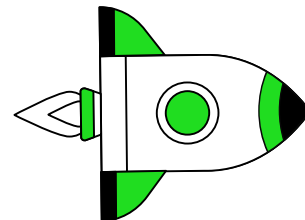
Vai riska kapitāla fondi nevar atrast piemērotus uzņēmumus investīcijām?

24.05.2021.

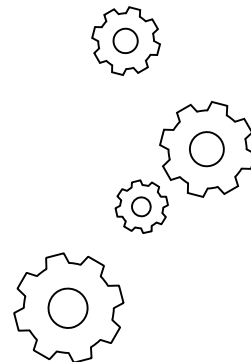
Printful kļūst par pirmo Latvijas
privātuzņēmumu, kura vērtība pārsniedz
**vienu miljardu dolāru – Latvijas pirmais
vienradzis**

Investors: ASV investīciju fonds Bregal Sagemount

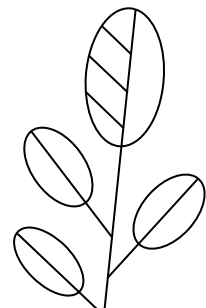

VIENRADŽI BALTIJĀ

- Igaunija - 2020 gadā sasniedza **5** vienradzi
- Lietuva - 2020 gadā sasniedza **1** vienradzi
- Latvija - 2021 gadā sasniedza **1** vienradzi

BŪTISKĀKIE REZULTĀTI

	2016.	2017.	2018.	2019.
Neto apgrozījums, EUR	-	72 200	180 246	1 027 652
Pelņa/zaudējumi, EUR	-	-296 886	-342 560	96 148
Darbinieku skaits	5	14	14	27
CAGR neto apgrozījumam	140, 21%			

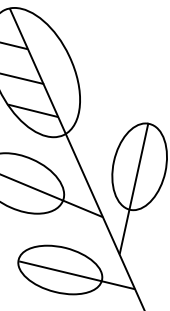
Giraffe360

	2017.	2018.	2019.
Neto apgrozījums, EUR	118 243	305 474	723 041
Pelņa/zaudējumi, EUR	3 667	11 585	26 168
Darbinieku skaits	3	4	7
CAGR neto apgrozījumam	81,76%		

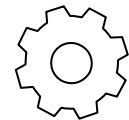
Juro

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Neto apgrozījums, EUR	1 304 809	2 131 055	2 732 285	4 079 989	4 665 879
Pelņa/zaudējumi, EUR	13 265	-70 235	135 566	248 045	116 303
Darbinieku skaits	10	13	16	18	27
CAGR neto apgrozījumam	39,3%				

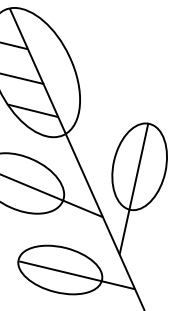
MolPort

BŪTISKĀKIE REZULTĀTI

- 1.hipotēze – Riska kapitāls Latvijā galvenokārt jaunuzņēmumiem sniedz finansiālu atbalstu, nevis tā saukto *gudro naudu*.
- 2.hipotēze – Jaunuzņēmumi izvairās piesaistīt riska kapitāla atbalstu, jo viņuprāt, tas ir grūti pieejams Latvijā.
- 3.hipotēze – Jaunuzņēmumiem Latvijā ir grūti pieejams finansējums agrīnā stadijā.

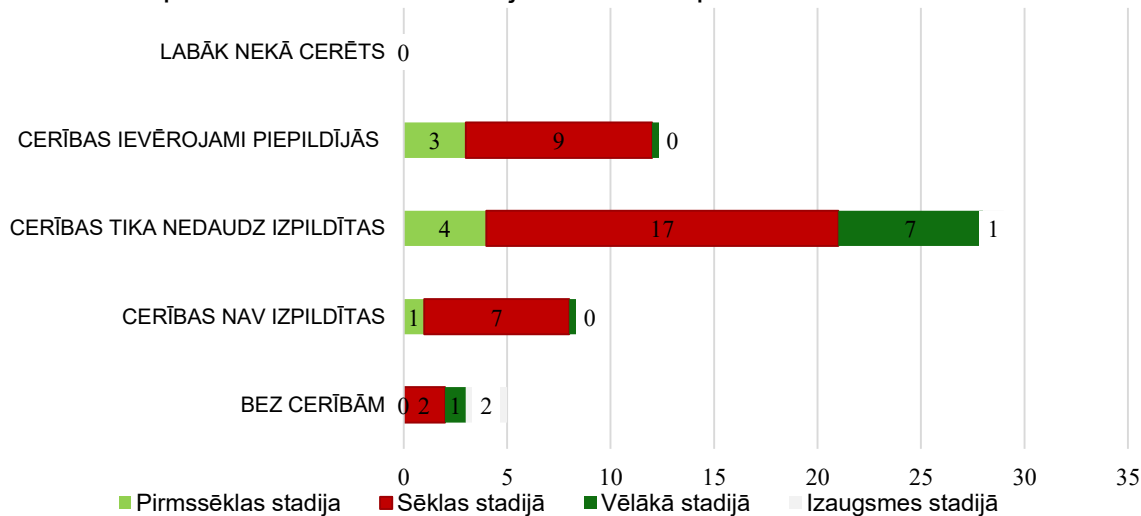

BŪTISKĀKIE REZULTĀTI

1.hipotēze – Riska kapitāls Latvijā galvenokārt jaunuzņēmumiem sniedz finansiālu atbalstu, nevis tā saukto *gudro naudu*.

Hipotēze - apstiprinājās

Respondentu cerību novērtējums riska kapitāla atbalstam

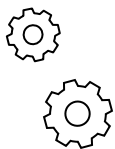
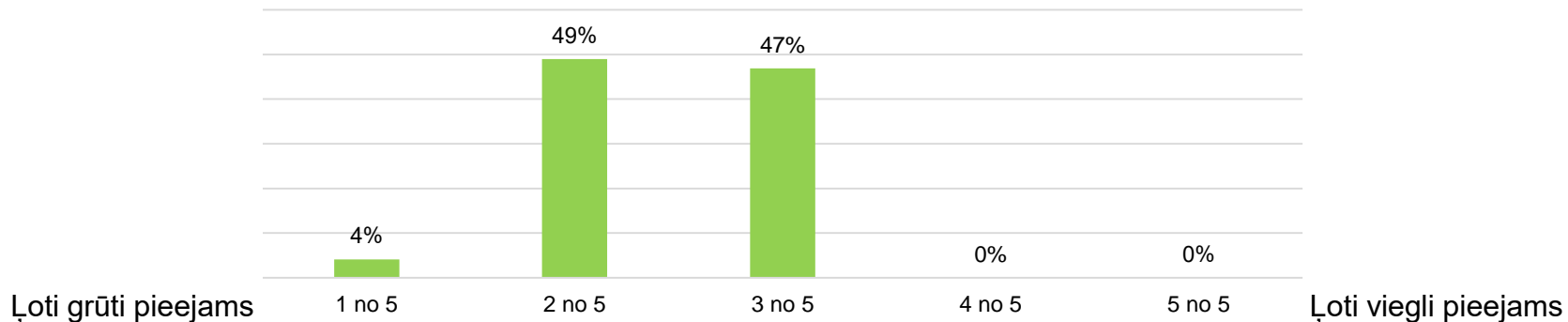

BŪTISKĀKIE REZULTĀTI

2.hipotēze – Jaunuzņēmumi izvairās piesaistīt riska kapitāla atbalstu, jo viņuprāt, tas ir grūti pieejams Latvijā.

Hipotēze - daļēji apstiprinājās

Respondentu vērtējums riska kapitāla pieejamībai Latvijā

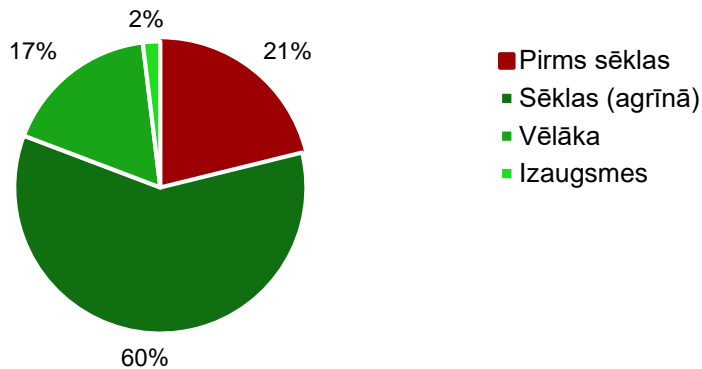

BŪTISKĀKIE REZULTĀTI

3.hipotēze – Jaunuzņēmumiem Latvijā ir grūti pieejams finansējums agrīnā stadijā.

Hipotēze - aplama

Respondentu sadalījums riska kapitāla piesaistes
stadijās

SVID ANALĪZE

Stiprās puses

- Ir piekļuve subsidētiem resursiem no EU un valsts;
- Potenciāli jaunuzņēmumi *vienradža* statusa sasniegšanai;
- Darbinieku akciju opciju likums – viens no inovatīvākajiem EU;
- Relatīvi lēts darbaspēks tehnoloģiju nozarē.

Vājās puses

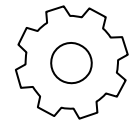
- Jaunuzņēmumiem nav globāla domāšana (pēc tam tos grūti pārdot);
- Riska kapitāla organizācijas Latvijā lielākoties sniedz tikai finansiālu atbalstu;
- Nav iesaiste no pētniecības puses - maz pētījumu ar analītiskiem datiem par riska kapitāla nozari;
- Nav neviena privāti finansēta riska kapitāla fonda.

Iespējas

- Riska kapitāla nozare agrīnā stadijā - ir iespēja izaugsmei un lielākai atdevei no investoriem;
- Riska kapitāla nozares finansējumu procentuāli lielāku daļu veido privātie līdzekļi – 64%
- Veiksmīgu jaunuzņēmumu pārdošana var nodrošināt investīciju pieplūdumu vietējai ekonomikai.

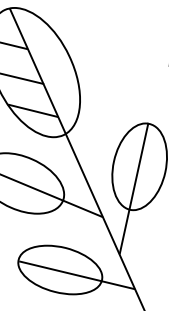
Draudi

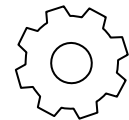
- Riska kapitāla grūtā pieejamība vēlākas un izaugsmes stadijas jaunuzņēmumiem;
- Zems investoru riska līmenis - investoru nevēlēšanās ieguldīt maza mēroga projektos (pārāk augstas izmaksas un riski);
- Attīstītu finanšu un akciju tirgu trūkums;
- Pārāk liela “*Altum*” iejaukšanās – vēlās investoriem noteikt, kur investēt

GALVENIE SECINĀJUMI

1. Riska kapitāls ir finansēšanas instruments jaunuzņēmumiem ar augstu riska iespējamību, kura ietvaros tiek sniegts ne tikai finansiāls atbalsts, bet arī intelektuāla palīdzība.
4. Latvijas riska kapitāla nozare ir **attīstības sākumā** jeb agrīnajā stadijā. Publiskais sektors sastāda 46 % no riska kapitāla fondu finansējuma. Procentuāli no IKP kopējie Latvijas riska ieguldījumi ir 0,012%, kamēr Eiropā 0,060%.
5. *Giraffe360*; *Juro*; *MolPort* finanšu pārskati un jaunuzņēmumu pārstāvji norāda, ka riska kapitāla sniegtais finansējums ir būtiski veicinājis jaunuzņēmumu attīstību, palielinot neto apgrozījumu, peļņu un radot jaunas darba vietas, taču tikai viens no šiem jaunuzņēmumiem ir saņēmis finansējumu no riska kapitāla organizācijas, kas reģistrēta Latvijā, turpretim **pārējie jaunuzņēmumi piesaistījuši naudu no ārzemēm.**

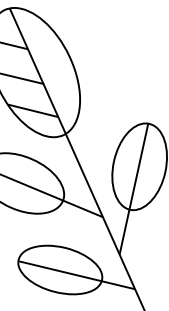

GALVENIE SECINĀJUMI

6. Ekspertu viedoklis norāda, ka Latvijas riska kapitāla investori nespēj nodrošināt jaunuzņēmumiem nefinansiālus ieguldījumus (**gudro naudu**), kā, piemēram, vadības kompetenci un iesaistīšanos ieguldītā jaunuzņēmuma ikdienas darbībā, tādēļ bieži vien Latvijas jaunuzņēmumi meklē riska kapitāla ārpus Latvijas.

7. Ekspertu viedokļa analīze norāda, ka Latvijas riska kapitāla tirgū ir nepieciešami **investori ar kompetenci tehnoloģiju sektorā**, kuri izprastu biznesa modeli un varētu sniegt ne tikai finansiālu atbalstu, bet arī papildus zināšanas tehnoloģiju jomā.

10. Pēc veiktās SVID analīzes par riska kapitāla finansēšanas iespējām un perspektīvas, autore secina, ka Latvijas riska ieguldījumu mehānisms nav pietiekami attīstīts, un nav vienprātības par riska kapitāla būtību un mērķi, kas norāda uz to, ka riska kapitāla nozare **ir agrīnajā stadijā** un tai ir iespējas izaugsmei.

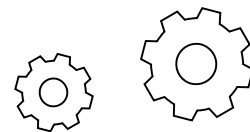
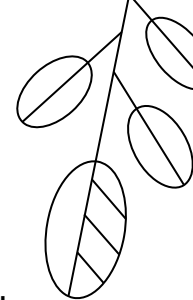

PRIEKŠLIKUMI

1. **Izglītības un Zinātnes ministrijai** papildus jau esošajām dabas zinātņu un tehnoloģiju programmām, veidot mākslīgā intelekta studiju programmas arī Rīgas reģionā, kā arī pievienot papildus stipendijas vietas. Liekot uzsvāru uz eksaktajām zinātnēm, būtu lielāks potenciāls palielināt globāli konkurētspējīgu jaunuzņēmumu skaitu. Pēc jaunuzņēmuma “izejas” iegūt tehnoloģiju investorus, līdzīgi kā Igaunijas “Skype” gadījums, tādējādi veidojot veiksmīgi atgriezenisko saiti. Veiksmīgi tehnoloģiju jaunuzņēmumu piemēri varētu stimulēt jauniešus mācīties tieši eksaktās zinātnes.

2. **Rīgas “Nasdaq” biržai** turpināt attīstīt Latvijas akciju tirgu (neskaitot “Airbaltic” un “Virši” plānotos sākotnējos publiskos piedāvājumus), mudināt esošos uzņēmumus kotēt savas akcijas biržā, tādējādi paverot papildus “izejas” iespējas jaunuzņēmumu investoriem. Lielāks biržas īpatsvars varētu padarīt jaunuzņēmumu investēšanu likvīdāku samazinot risku.

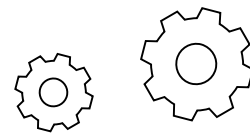
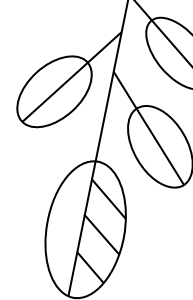

PRIEKŠLIKUMI

3. **Latvijas Riska Kapitāla asociācijai** sniegt lielāku informētību uzņēmēju vidū, veidojot dažāda veida pasākumus un sanāksmes, kas būtu saistīti ar riska kapitāla nozares pilnveides iespējām, kuros jaunuzņēmumu pārstāvjiem būtu iespēja satikt riska kapitāla organizāciju pārstāvjus un veidot komunikāciju savā starpā, kas varētu palīdzēt jaunuzņēmumiem kļūdēt iespaidu, ka riska kapitāls ir grūti pieejams.

4. **Latvijas jaunuzņēmumu asociācijai “Startin.lv”** izveidot pieejamu datu bāzi, kurā būtu pieejami dati par Latvijas jaunuzņēmumiem, atbalsta instrumentiem, kuri jaunuzņēmumiem ir pieejami, kā arī informācija par to, kāds ir konkrētā jaunuzņēmuma finansēšanas veids. Turklāt šo datu pieejamība būtu ikvienam interesentam. Tā nodrošinātu jaunuzņēmuma pārstāvjiem iespēju sekot līdzi nozares aktualitātēm, kā, piemēram, kura nozare investoriem uz doto brīdi ir pievilcīgāka, un redzēt ar kādiem līdzekļiem tiek finansēti citi jaunuzņēmumi.

SOCIĀLĀS INTEGRĀCIJAS
VALSTS AĢENTŪRA

PALDIES PAR UZMANĪBU!

Cerams, ka šis pētījums
iedvesmos potenciālos
jaunzņēmumu veidotājus!

